

Spis treści

Wstęp 5

Część pierwsza: Próby określenia komizmu 9

Część druga: Formy komizmu 65

Część trzecia: Społeczna rola komizmu i szyderstwa 155

ANTOLOGIA (opracowała Monika Bokiniec) 207

Wstęp 209

Część pierwsza: Ogólne teorie humoru i komizmu 213

Władimir Propp, *Zagadnienia komizmu i śmiechu* 215

Jerrold Levinson, *Pojęcie humoru* 220

Pío Baroja, *Jaskinia humoru* 227

Mieczysław Wallis, *O przedmiotach komicznych* 238

Ramón Gómez de la Serna, *Humor* 244

Część druga: Komizm a komedia, komedia a tragedia 249

Arystoteles, *Poetyka* 251

Georg Wilhelm Friedrich Hegel, *Wykłady o estetyce* 253

William Congreve, *W sprawie humoru w komedii* 256

August Wilhelm von Schlegel, *Wykłady o sztuce dramatycznej i literaturze* 262

Susan Langer, *Wielkie formy dramatyczne: rytm komiczny* 268

Część trzecia: Fizjologia, psychologia i egzystencja 277

Herbert Spencer, *Fizjologia śmiechu* 279

Theodor Lipps, *Komizm i humor* 291

Zygmunt Freud, *Humor* 296
Joachim Ritter, *O śmiechu* 302

Część czwarta: Wyższość, deformacja, karykatura 315

Thomas Hobbes, *Lewiatan* 317
Charles Baudelaire, *O istocie śmiechu oraz o komizmie w sztukach plastycznych* 318
Juliusz Kleiner, *Z zagadnień komizmu* 326

Część piąta: Teorie kontrastu i sprzeczności 341

Immanuel Kant, *Krytyka władzy sądzienia* 343
Arthur Schopenhauer, *Świat jako wola i przedstawienie* 349
Arthur Koestler, *Błazen* 361
Jan Trzynadlowski, *Komizm* 369
Juan Carlos Foix, *Co to jest komizm* 382

Część szósta: Przyjemności komizmu 391

David Hume, *Traktat o naturze ludzkiej* 393
Leon Dumont, *Przyczyny śmiechu* 395
Sergio Golwarz, *Hedonistyczna hipoteza komizmu* 412

Część siódma: Społeczny wymiar komizmu 425

Platon, *Phileb* 427
Platon, *Państwo* 431
George Meredith, *Esej o komedii i pożytkach z ducha Komizmu* 433
Evaristo Acevedo, *Teoria i interpretacja humoru hiszpańskiego* 445

Część ósma: Komizm muzyczny 451

Zofia Lissa, *O komizmie muzycznym* 453
Anna Chęćka-Gotkiewicz, *Komizm muzyczny Erika Satiego* 461
Erik Satie, *Sporty i rozrywki* 463

Część dziewiąta: Dowcip 471

Aleksander Łuk, *O poczuciu humoru i dowcipie* 473

Ted Cohen, *Dowcipy. Filozoficzne rozważania o dowcipnych sprawach* 481

Noël Carroll, *O dowcipach* 501

Nota bibliograficzna 515

Indeks nazwisk 518

Rozważania nad naturą i rolą komizmu snuli już pierwsi filozofowie; również obecnie stanowi on przedmiot zainteresowań nie tylko filozofów, ale i badaczy literatury, artystów, psychologów czy socjologów. Bohdan Dziemidok dokonuje wyczerpującej klasyfikacji i charakterystyki teorii i rodzajów komizmu, wspierając się przykładami z takich dziedzin sztuki, jak film, teatr i literatura. Monografia, wydanej po raz pierwszy w roku 1967, towarzyszy antologia najważniejszych tekstów teoretycznych o komizmie, zawierająca zarówno fragmenty tekstów klasyków (Platon, Arystoteles, Kant, Schopenhauer, Baudelaire, Freud), jak i współczesnych opracowań z tej dziedziny (Koestler, Cohen, Carroll).

Bohdan Dziemidok (ur. 1933) jest filozofem i teoretykiem sztuki, a także cenionym wykładowcą i animatorem życia akademickiego. Zajmuje się głównie estetyką, etyką oraz aksjologią ogólną. Jest autorem 6 książek i ponad 140 tekstów naukowych, publikowanych w kraju i za granicą.